

İÇİNDEKİLER

AFYONKARAHİSAR EKONOMİSİ.....	2
1. SEKTÖRLER.....	2
1.1. Mermerin Başkenti Afyonkarahisar	2
1.2. Hayvancılık ve Hayvansal Mamulleri Sektörü.....	3
1.3. Sanayi	5
1.4. Seracılık.....	7
1.5. Termal Turizmin Başkenti Afyonkarahisar	8
1.6. UNESCO Dünya Yaratıcı Şehirler Ağı Üyesi Afyonkarahisar	9
2. AFYONKARAHİSAR DIŞ TİCARETİ.....	9
2.1. Afyonkarahisar'ın 2021 Yılı İhracatı.....	9
2.1.1. Afyonkarahisar'ın 2022 Yılı İlk 9 Aylık İhracatı	13
2.2. Afyonkarahisar'ın 2021 Yılı İthalatı	14
2.2.1. Afyonkarahisar'ın 2022 Yılı İlk 8 Aylık İthalatı	16

AFYONKARAHİSAR EKONOMİSİ

1. SEKTÖRLER

İlimiz, yolların buluşma noktasında doğal ve kültürel zenginlikleriyle bir turizm merkezi olmasının yanı sıra önemli bir ticaret şehridir. Sektör çeşitliliği bakımından birçok zenginliğe sahip olan ilimizde; şekerleme, sucuk, pastırma, kiraz, vişne, haşhaş ve patates başta olmak üzere gıda ürünleri, doğaltaş, hayvancılık, konveyör bant, maden suyu, mutfak gereçleri-emaye, toprak sanayi, termal turizm ve seracılık önde gelen sektörlerdir.

1.1. Mermerin Başkenti Afyonkarahisar

Dünyanın en zengin mermer yataklarının bulunduğu Alp Kuşağı'nda yer alan Türkiye, önemli mermer rezervine sahiptir. Bu rezervin dikkat çeken bir kısmı ilimizde bulunmaktadır. Yaklaşık 3 bin yıldır mermercilik yapılan ilimizde, bölgenin zengin ocaklarından çıkarılan mermer blokları, binlerce yıldır şehrimizde işleniyor ve gerek ülkemizin gerekse dünyanın birçok ünlü eserine doğal estetik değer katmaya devam ediyor. Dünyanın birçok yerine ihraç edilen Afyonkarahisar mermeri, ilimiz ekonomisine büyük katkı sağlıyor. 2021 yılında Afyonkarahisar Türkiye'nin doğaltaş toplam ihracatında %11,74'lük paya sahip durumdadır. (Türkiye'nin 2021 yılı doğaltaş ihracatı 2 milyar 92 milyon 302 bin dolar, Afyonkarahisar'ın 2021 yılı doğaltaş ihracatı 245 milyon 571 bin dolardır). **2021 yılında en çok doğaltaş ihracatı yapan 3. il olduğumuz sıralamada, İstanbul birinci ve Denizli ikincidir.**

Tablo1: Afyonkarahisar'ın 2019-2020-2021 Yılı Doğaltaş İhracat Rakamları ve Türkiye Sıralaması

Yıl	İhracat Tutarı	Afyonkarahisar'ın Doğaltaş İhracatında Türkiye Sıralaması	Afyonkarahisar'ın Doğaltaş İhracatında Türkiye Ortalaması
2021	245.571.546,56	3	%11,74
2020	198.671. 069,36	3	%11,44
2019	200.806.028,65	2	%10,77

Kaynak: Ege İhracatçılar Birliği

1.2. Hayvancılık ve Hayvansal Mamulleri Sektörü

Afyonkarahisar'ın ekonomisine soluk veren bir diğer alan ise yumurtacılık sektörüdür. Yumurta üretiminde merkez konumda olan ilimiz, sektörün borsası durumundadır. Irak hükümetinin yumurta ithalatına yasak getirmesi sebebiyle ihracatta düşüş yaşansa da 2021 yılında 14 milyon dolar ihracat yapılmıştır.

Tarım ve hayvancılıkta da ilimiz önemli bir yere sahiptir. Geleneksel hayvancılığın azaldığı ve buna karşılık modern hayvancılığın artmaya başladığı Afyonkarahisar'da, et ve et ürünleri üretimi önemli gelişme göstermiş, bu bakımdan ilimiz 2021 yılında 444 bin 218 büyük baş hayvan sayısı ile Türkiye'de ön sıralardadır (Türkiye'de 9. sıradadır). Diğer taraftan küçükbaş hayvan sayısı 1 milyon 353 bin olan ilimiz 2021 yılında Türkiye'de 11. sırada yer alıyor.

Hayvancılıkta süt sığırcılığı, küçük ve büyük baş hayvancılık, arıcılık ve tavukçulukta öncü iller arasında yer alan Afyonkarahisar, tarımsal üretim olan kiraz, vişne, salatalık, domates, patates ve haşhaş üretiminde Türkiye'de stratejik bir konumda bulunuyor. Aşağıda ilimizin öne çıkan tarımsal ürünlerin verisi yer alıyor.

SEKTÖREL RAKAMLARIMIZ

Yumurta İhracatı (2021)

2021: 14 milyon 82 bin dolar (Türkiye sıralaması 9) (İstanbul 1. sırada)

2020: 21 milyon 731 bin dolar

2019: 46 milyon 396 bin dolar

Haşhaş İhracatı (2021)

2021: 3 milyon 664 bin dolar (Türkiye sıralaması 2) (1. İzmir, 3. Mersin)

2020: 200 bin dolar

2019: 22 milyon 117 bin dolar

Üretim Miktarı: 7 bin 452 ton (2021) (Türkiye sıralaması 1.) (2. Konya, 3. Denizli)

Vişne Üretimi (2021)

Üretim Miktarı: 43 bin 430 Ton

Türkiye Sıralaması: 1 (2. Konya, 3. Kütahya)

Patates Üretimi (2021)

Üretim Miktarı: 562 bin 927 ton

Türkiye Sıralaması: 3 (1. Konya, 2. Niğde)

Kiraz Üretimi (2021)

Üretim Miktarı: 50 bin 793 Ton

Türkiye Sıralaması: 4 (1. İzmir, 2. Bursa, 3. Konya)

Domates -Örtü Altı Üretimi- (2021)

Üretim Miktarı: 75 bin 527 Ton

Domates Üretimi Türkiye Sıralaması: 5 (1. Antalya, 2. Muğla, 3. Mersin, 4. Burdur)

Teknolojik Jeotermal Sera Üretimi Türkiye Sıralaması: 1

Toplam Sera Alanı: 2.000 Dekar

Salatalık Üretimi (Kornişon) (2021)

Üretim Miktarı: 56 bin 659 ton

Türkiye Sıralaması: 1 (2. İzmir, 3. Manisa)

Sucuk Üretimi (2021)

Yıllık Üretim: 16 bin 458 ton

Pastırma Üretimi (2021)

Yıllık Üretim: 577

Lokum Üretimi (2021)

Yıllık Üretim: 20 bin 524 ton

Kaymak Üretimi (2021)

Yıllık Üretim: 232 ton

Buğday Üretimi (2021)

Yıllık Üretim: 387 bin 268 ton

Türkiye Sıralaması: 15

Şeker Pancarı Üretimi (2021)

Yıllık Üretim: 853 bin 641 ton

Türkiye Sıralaması: 6 (1. Konya, 2. Eskişehir, 3. Yozgat, 4. Aksaray, 5.Kayseri)

Tavuk Sayısı (2021)

Yumurta Tavuğu Sayısı: 16 milyon 825 bin (Türkiye sıralaması 1)

Et Tavuğu Sayısı: 778 bin (Türkiye sıralaması 28)

Toplam Tavuk Sayısı: 17 milyon 603 bin

Afyonkarahisar Günlük Yumurta Üretim Sayısı: 7 milyon 304 bin

Küçükbaş Hayvan Sayısı(2021)

Hayvan Sayısı: 1 milyon 353 bin (Türkiye Sıralaması 11)

Üretilen Süt/Yıl: 32 bin 251 ton (Türkiye Sıralaması 24) (2019)

Büyükbaş Hayvan Sayısı(2021)

Hayvan Sayısı: 444 bin 218 (Türkiye Sıralaması 9)

Manda Sayısı: 2.305

Üretilen Süt/Yıl: 516 bin 634 ton (Türkiye Sıralaması: 8) (2019)

1.3. Sanayi

Afyonkarahisar'da büyük bir gelişme gösteren geçim kaynaklarından biri de imalât sanayidir. Eskiden beri bilinen kaymak ve kaymaklı şeker üretimi ile birlikte sucuk üretimi, şehir ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle İscehisar ve çevresinde çıkarılan mermer ise farklı biçimlerde işlenmek suretiyle yurt içine ve yurt dışına satılmakta, yörenin geçim kaynağı özelliğini korumaktadır. Bunun yanında un, yem, tuğla, yağ, konveyör band, maden suyu, emaye vb. imalât sektöründeki yatırımlar

sanayileşme sürecini belirgin olarak ortaya koymaktadır. Başlangıçta tarıma dayalı olarak gelişme gösteren sanayi sektörü, günümüzde çeşitlilik göstererek gelişimini sürdürmektedir.

Afyonkarahisar Organize Sanayi Bölgesi, İlimizde, Valilik, Belediye Başkanlığı ve Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı ile oluşturulmuş müteşebbis teşekkülün girişimleriyle, 27.03.1980 tarihinde kurulmuştur.

İlimizdeki 7 ilçede üretim aşamasına geçmiş 7 adet, toplamda ise 9 adet OSB bulunmaktadır. İlimizde üretim aşamasına geçmiş OSB'ler Afyonkarahisar Merkez, Bolvadin, Dinar, Emirdağ, İscehisar (Mermer İhtisas), Sandıklı ve Şuhut'ta bulunuyor. Üretime geçme aşamasında olan Dazkırı İhtisas ve Afyonkarahisar Merkez II. Organize Sanayi Bölgesi'dir. OSB'ler toplam 2 bin 410 hektarlık alana kurulmuştur.

Ayrıca, Merkez ilçede ikinci, Dazkırı'da ise Dokuma-Konfeksiyon İhtisas OSB kurulması için girişimler devam etmektedir. Ülke genelindeki 341 OSB'nin %2,6'sı Afyonkarahisar'da bulunması İlimizdeki sanayi gelişiminin yaygın olduğunu gösteriyor.

Tablo2: Afyonkarahisar OSB Doluluk Oranları

T.C. ZAFER KALKINMA AJANSI									
Afyonkarahisar OSB'ler Mevcut Durum ¹									
(30.06.2022)									
#	OSB Adı	İmar Planı (Ha)	Parsel Sayısı (İmar)	Üretimdeki Parsel Sayısı	İnşaat Aşaması Parsel Sayısı	Proje Aşaması Parsel Sayısı	Boş Parsel Sayısı	İstihdam Sayısı	Doluluk Oranı [(Üretim+İnşaat) / Parsel Sayısı]*100]
1	Afyonkarahisar OSB ²	781	322	311	3	8	0	8.200	97,52%
2	Afyonkarahisar Merkez 2. OSB ³	İmar planı Bakanlık tarafından onaylanmıştır.							
3	Bolvadin OSB	125	65	1	1	33	30	10	3,08%
4	Dazkırı Dokuma Konfeksiyon İhtisas OSB ⁴	138	46	0	0	0	46	0	0,00%
5	Dinar OSB ⁵	375	81	5	4	7	65	75	11,11%
6	Emirdağ OSB ⁶	105	28	14	10	3	1	950	85,71%
7	İscehisar Mermer İhtisas OSB ⁷	405	129	42	16	19	52	1500	44,96%
8	Sandıklı OSB	300	37	15	6	14	2	230	56,76%
9	Şuhut OSB ⁸	180	140	15	22	19	84	245	26,43%
	İl Geneli Toplamı	2.409	848	403	62	103	280	11.210	
1. Hesaplama Yöntemi:		40,09%	OSB Mevzuatına göre il genel doluluk oranı hesabında İhtisas OSB'ler (İscehisar ve Dazkırı) dikkate alınmadığı takdirde ortaya çıkan yüzdelerdir. (Doluluk oranı yüzdesi toplamı / 7)						
2. Hesaplama Yöntemi:		36,17%	OSB bazında doluluk oranı yüzdelere toplam aritmetik ortalamasının alınmasıyla ortaya çıkan değerdir. (Doluluk oranı yüzdesi toplamı / 9)						

Kaynak: Zafer Kalkınma Ajansı(ZAFER)

- 1) OSB'ye ilişkin veriler; OSB Müdürlüklerinden 30 Haziran 2022 tarihi itibarıyla alınmıştır.
- 2) Afyonkarahisar OSB'de genişleme çalışmaları kapsamında yer seçim işlemi tamamlanmış oile 322 parsel mevcut olup toplam alan 781 ha olmuştur. Kamulaştırma işlemleri devam etmektedir.
- 3) Afyonkarahisar 2. OSB kamulaştırma yapılmadığı için il geneli doluluk oranlarının hesaplanmasında dikkate alınmamıştır.

- 4) Dazkırı Dokuma Konfeksiyon İhtisas OSB verileri, “Organize Sanayi Bölgeleri Yer Seçimi Yönetmeliği”nin İkinci Bölüm “Yer Seçimi Talebi ve Etüt Safhası” başlığı altında yer alan “Yer Seçimi Talebi ve Bakanlıkça Yapılacak Ön Değerlendirme” ile ilgili 4. maddesinin 3. bendindeki “Yeni bir OSB yer seçimi talebinin değerlendirmeye alınabilmesi için il genelindeki ihtisas OSB’ler hariç diğer OSB’lerde bulunan toplam sanayi parsellerinin en az %75’inde üretim veya inşaata başlanmış olması gerekir. İlave alan taleplerinde ise bu oran mevcut OSB’de aranır.” hükmü gereğince il geneli doluluk oranının hesaplanmasında dikkate alınmamıştır.
- 5) Dinar OSB’de parsel sayısı 81 olmakla birlikte; üretime hazır 1. Etap’ta 19 adet parsel (Önceki dönemlerde 16 olup 3 parsel üretime hazır hale getirilmiştir.) bulunmaktadır. Boş parsel sayısı bu veri üzerinden hesaplanmaktadır.
- 6) Emirdağ OSB için 62 ha genişleme çalışmaları kapsamında kamulaştırma işlemleri devam etmektedir. Ayrıca doğalgaz konusunda OSB içerisinde dağıtım altyapısı çalışmaları tamamlanmıştır.
- 7) İscehisar İhtisas OSB’de, 256 ha genişleme çalışmaları neticesinde toplam alan 405 ha toplam parsel sayısı da 129 adet parsel olarak güncellenmiştir. 52 boş parsel için kamulaştırma çalışmaları devam etmektedir.
- 8) Şuhut OSB’de parsel sayısı 140 olmakla beraber üretime hazır 60 parsel bulunmaktadır.

1.4. Seracılık

Afyonkarahisar’da niteliklerine göre örtü altı tarım alanlarına baktığımız zaman yıldan yıla artış görülüyor. Afyonkarahisar Tarım ve Orman İl Müdürlüğü verilerine göre 2010 yılında 170 dekar seramız bulunurken 2022 yılı itibariyle bu rakam 1.600 dekara çıkmıştır. Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası tahminlerine göre ise yaklaşık 2.000 dekar sera alanı bulunuyor.

İlimizde bulunan seralarda çoğunlukla domates üretiliyor. 2021 yılında 75 bin 527 ton domates üretimi gerçekleşmişti. İlimizden özellikle Avrupa ve Rusya’ya domates ihracatı yapılıyor. Bahsi geçen üretimimiz klasik seracılık ile değil termal kaynaklarımızı kullanarak topraksız tarım uygulaması ile yapılmaktadır. Termal kaynaklı topraksız seracılıkta da ülkemizde öncü konumundayız. Bu bakımdan ilimiz jeotermal sera domates üretiminde Türkiye’de 1. Sırada yer alıyor.

1.5. Termal Turizmin Başkenti Afyonkarahisar

Termal turizm odağında yurt içinden ve yurt dışından gelen turist sayısı yıldan yıla artış gösteriyor. Termal turizmin olanakları diğer turizmlerden her zaman farklıdır en önemli farkları; 12 ay turizm yapma imkânı, termal tesislerde insan sağlığını iyileştirici aktivitelerin yanı sıra eğlence ve dinlenme olanaklarının da bulunmasıdır.

Son yıllarda turizmin yıl boyunca yoğunluk kazanması için Turizm Bakanlığınca, turizmi çeşitlendirme politikası uygulanmıştır. Bu çeşitlendirme içerisinde ilimizde en önemli alan ise kaplıca ve ılıca yönünden termal turizm. 12 ay boyunca turizm faaliyeti devam edebilmektedir. Afyonkarahisar Türkiye’de kaplıca ve ılıca yönünden sayılı iller arasında yer alıyor. Bu sebeple son yıllarda termal turizme yönelik yatırımlar artmıştır. Yapılan ve yapılacak olan bu yatırımların sonunda Afyonkarahisar turizmde “Termalin Başkenti” olmuştur. Kaplıcaları, zengin tabiat yapısı, tarihî eserleri, alternatif turizm çeşitliliği, kültür ve inanç turizmi, festival ve şenlikler gibi çeşitli turizm değerlerine sahip olan Afyonkarahisar, Anadolu'nun batı yakasında bir kavşak noktası olup, doğuyu batıya, kuzeyi güneye bağlayan tabî bir kapı konumundadır.

Son yıllarda Turizm sektöründe, 4 ve 5 yıldızlı yeni otellerimiz faaliyete geçmiş, bu da “Termal Başkent” olmamızı pekiştirmiştir.

Son on yılda atılan büyük adımlarla ilimiz, 11 adet 5 yıldızlı otele sahiptir. 5 yıldızlı otellerimizin yatak kapasitesi 6.494’tür. İlimizdeki toplam yatak kapasitesine bakacak olursak; inşaat halinde, yatırım belgesi olan ve faal olan otellerimizle birlikte bu rakam 28.953’dir.

İlimizde 650 bin metrekarelik alanda kurulan spor kompleksindeki 15 bin kapasiteli Zafer Stadyumu, 12 futbol sahası, 3 spor salonu, su kayağı tesisi, tam ve yarı olimpik yüzme tesisleri, güreş eğitim merkezi ve atletizm salonlarıyla dikkat çekiyor.

Afyonkarahisar, termal turizm, kongre ve sağlık turizminin merkezi olmasının yanında spor turizminin de merkezi olma yolunda ilerlemektedir. Yurtiçi ve yurtdışından futbol takımları kamp programları için hem otellerimizden hem de spor kompleksimizden faydalaniyor. Ayrıca, 2018, 2019 ve 2021 yılları Eylül aylarında Türkiye ve Dünya Motokros Şampiyonası ilimizde düzenlenmiş olup, 67 canlı yayımla yaklaşık 180 ülkeye ulaştığı tahmin ediliyor. 2022 yılı Dünya Motokros Şampiyonası’nın Türkiye ayağı 3-4 eylülde yine Afyonkarahisar’da gerçekleşti.

1.6. UNESCO Dünya Yaratıcı Şehirler Ağı Üyesi Afyonkarahisar

Birbirinden lezzetli Coğrafi İşaret tescilli ürünleri; geleneğimizi yaşatan yöresel tatları ve damak zevkine hitap eden yemekleri ile Afyonkarahisar, gastronomi alanında UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na 2019'da girdi. Gaziantep ve Hatay'dan sonra Afyonkarahisar Türkiye'de UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'nda Gastronomi alanında yer alan Türkiye'nin 3. İli oldu. UNESCO'nun internet sitesinde yer alan açıklamaya göre Gastronomi alanında listeye dâhil olan şehirlerin sayısı ise dünyada 49'a ulaştı.

İlimizin **coğrafi işaret tescili** almış **40 ürün** bulunuyor. Bunlar; Afyon Manda Yoğurdu, Afyon Kaymağı, Afyon Mermeri, Afyon Pastırması, Afyon Sucuğu, Afyonkarahisar Patatesli Ekmeği, Afyonkarahisar Kaymaklı Ekmek Kadayıfı, Afyon İlibada Dolması, Afyon Lokumu, Afyonkarahisar Çullama Köfte, Bayat Türkmen Kilimi, Çay İlçesi Vişnesi, Pazırık El Halısı, Süper İnce Kilim, Türkmen El Halısı, Şuhut Keşkeği, Dazkırı Halısı, Emirdağ Güveci, Sultandağı Gıllı Kirazı, Sultandağı Kirazı Afyon Ağzıaçığı, Afyon Bükmesi, Afyon Kebabı, Afyon Patlıcan Böreği, Afyon Velense Hamur Aşısı, Emirdağ Kilimi, Emirdağ Dolgulu Köftesi, Emirdağ Koyun Yoğurdu, Emirdağ Yumurtalı Pidesi, Afyonkarahisar Göce Köftesi, Sandıklı Haşhaş ezmesi, Sandıklı Kapama Yemeği, Sandıklı Kürek Helvası, Şuhut Patatesi, Sandıklı Saç Eti, Afyonkarahisar Hurma Baklavası, Afyonkarahisar Mercimekli Pilav, Afyonkarahisar Övmesi, Afyon Keçesi ve Dinar Taptama Köfte markalaşma yönünde ilerliyor. Afyonkarahisar coğrafi işaretli ürün sıralamasında Gaziantep, Konya, Diyarbakır'dan sonra **4. sırada** yer alıyor.

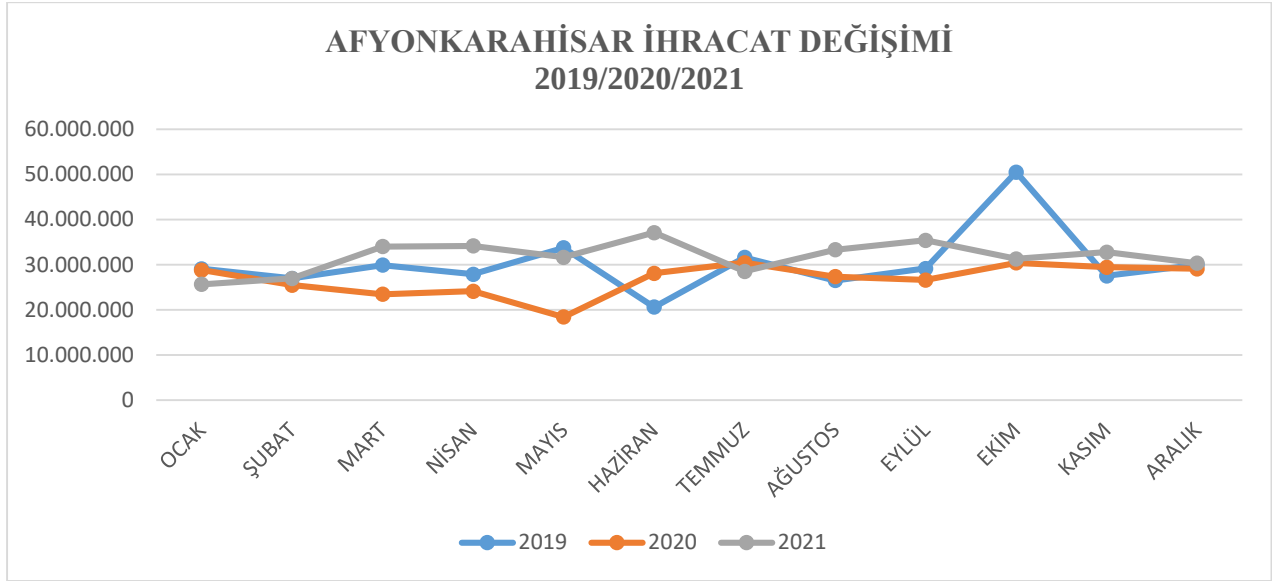
2. AFYONKARAHİSAR DIŞ TİCARETİ

2.1. Afyonkarahisar'ın 2021 Yılı İhracatı

İlimizin 2021 yılı ihracatı geçen yıla göre %17,8 artarak **380 milyon 795 bin dolar** olmuştur. (2020 yılı ihracatımız 323 milyon 437 bin dolar olmuştur.) 2020 yılında 138 ülke 4 serbest bölgeye ihracat yapılırken 2021 yılında **130 ülke 5 serbest bölgeye** ihracat yapılmıştır.

İller sıralamasında Afyonkarahisar 2021 yılı toplam ihracatta 81 il içerisinde **36'ncı** sırada yer almıştır.

Tablo 3: Afyonkarahisar'ın İhracat Değişimi 2019/2020/2021

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi(TİM)

Tablo 4: İllerin 2021 Yılı İhracat Sıralaması (1000 \$)

SIRA	İLLER	İHRACAT TUTARI (1000 \$)
1	İstanbul	88.860.053,20
2	Kocaeli	17.331.600,63
3	Bursa	14.959.238,46
.	.	.
7	Manisa	5.205.188,31
9	Denizli	4.574.358,28
11	Konya	2.997.558,21
20	Eskişehir	1.165.351,84
30	Isparta	440.204,12
35	Kütahya	390.691,95
36	Afyonkarahisar	380.794,60
37	Uşak	368.638,20
42	Burdur	291.240,58

Kaynak: TİM

Tablo 5: 2021 Yılında Afyonkarahisar'ın En Çok İhracat Yaptığı İlk 10 Ülke (1000 \$)

SIRA	ÜLKE	2019	2020	2021↓	DEĞ.(%) 2020-2021	2021 KG DEĞER İ
1	ABD (Mermer)	51.845,03	56.133,24	76.383,57	36,1	0,47
2	Fransa (Mermer)	24.487,31	28.867,64	42.004,88	45,5	0,41
3	Çin (Mermer)	51.357,26	38.715,67	41.280,85	6,6	0,22
4	Avustralya (Mermer)	12.622,03	11.052,55	16.215,48	46,7	0,50
5	Almanya (Mermer ve Emaye)	9.614,32	11.171,23	15.925,77	42,6	
6	Kuveyt (Yumurta ve Donmuş Tavuk)	15.869,09	10.352,67	15.521,30	49,9	
7	İsrail (Mermer ve Patlayıcı Madde)	9.951,87	11.854,10	12.716,40	7,3	0,34
8	Irak (Dondurulmuş Tavuk, Mermer)	39.626,10	12.554,17	9.679,25	-22,9	
9	Hollanda (İklimlendirme Sanayi)	1.667,12	2.298,12	9.318,14	305,5	
10	Belçika (İklimlendirme Sanayi, Hububat)	5.067,84	6.264,81	7.825,96	24,9	

Kaynak: TİM

Tablo 6: 2021 Yılında Afyonkarahisar'ın En Çok İhracat Yaptığı İlk 10 Sektör (1000 \$)

SIR A	SEKTÖR	2019	2020	2021↓	DEĞ. (%) 2020-2021	2021 KG DEĞERİ
1	Madencilik Ürünleri	200.907,94	200.474,92	246.948,05	23,2	0,35
2	Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	55.609,74	32.650,22	26.815,96	-17,9	1,25
3	Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	17.482,50	25.418,42	20.677,10	-18,7	0,05
4	Demir ve Demir Dışı Metaller	13.522,25	14.892,10	16.942,63	13,8	4,05
5	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	10.380,39	10.916,28	13.707,02	25,6	0,99
6	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	25.391,85	4.830,00	11.637,39	140,9	1,73
7	Makine ve Aksamları	8.759,26	8.591,12	9.644,21	12,3	2,61
8	Meyve Sebze Mamulleri	7.835,37	6.543,76	7.944,45	21,4	1,13
9	İklimlendirme Sanayii	3.224,39	3.124,98	7.761,79	148,4	
10	Otomotiv Endüstrisi	11.539,39	5.886,64	6.443,29	9,5	

Kaynak: TİM

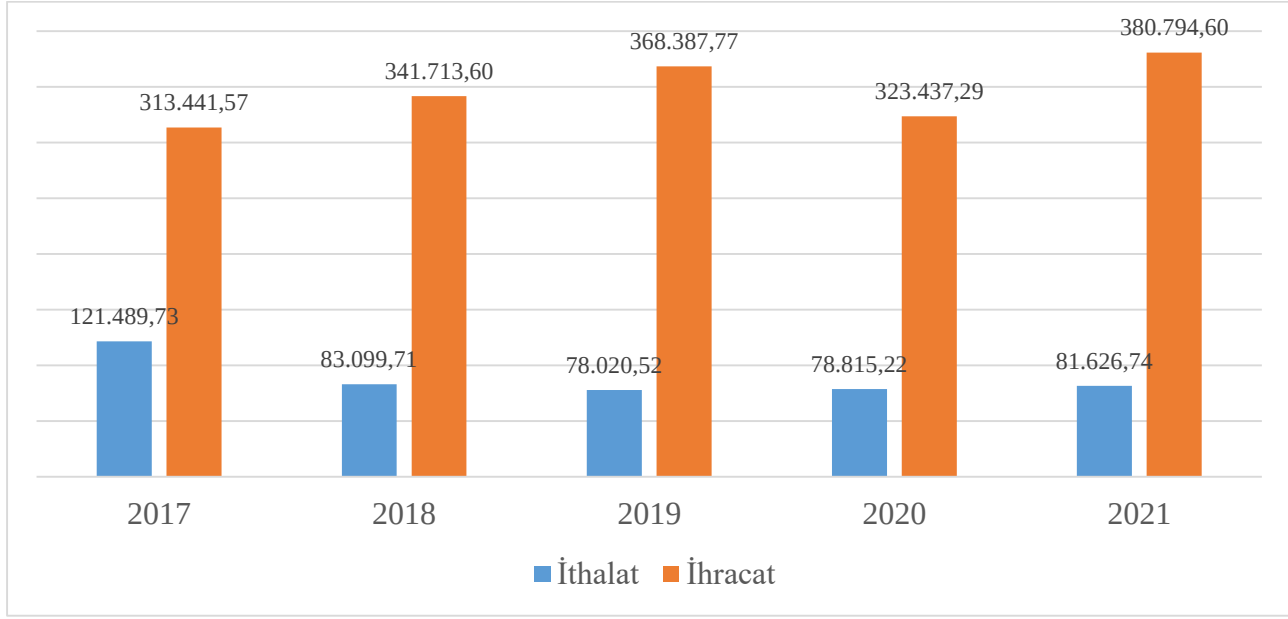
Tablo 7: Afyonkarahisar İhracatçı Firma Sayısı

YIL	FİRMA SAYISI
2016	301
2017	324
2018	347
2019	394
2020	339
2021	369

Kaynak: Ege İhracatçılar Birliği

Tablo 8: Yıllar İtibarıyla Afyonkarahisar İhracat ve İthalat Değişimi (\$)

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu(TÜİK) ve TİM

İlimizin Dış Ticaret Dengesi 'ne baktığımızda **DIŞ TİCARET FAZLALIĞI** veren ender illerden bir tanesiyiz. Afyonkarahisar 1 dolar ithalata karşılık **2021 yılında 4,6 dolar** ihracat yaptı, 2020 yılında ise 4,1 dolar ihracat yaptı. İlimiz, ihracatın ithalatı karşılama oranında **2021 yılında 13. il** oldu.

2.1.1. Afyonkarahisar'ın 2022 Yılı İlk 9 Aylık İhracatı

2022'in ilk 9 ayında ihracatımız yüzde 9,4 artarak **313 milyon 206 bin dolar** oldu (2021 yılının ilk 9 ayında ihracatımız 286 milyon 295 bin dolardı)

Tablo 9: Afyonkarahisar'ın 2022 Yılı İlk 9 Aylık İhracatında İlk 5 Ülke (Bin \$)

ÜLKE	2021 Ocak- Eylül	2022 Ocak- Eylül ↓	DEĞİŞİM ORANI (%)
ABD	57.079,23	56.627,99	-%0,8
Fransa	32.747,53	27.826,68	-%15,0
Çin	33.898,41	26.084,80	-%23,1
Hindistan	2.978,74	20.056,68	%573,3
Almanya	11.860,45	13.939,61	%17,5

Kaynak: TİM

Tablo 10: Afyonkarahisar'ın 2022 Yılı İlk 9 Aylık İhracatında İlk 5 Sektör (Bin \$)

SEKTÖR	2021 Ocak- Eylül	2022 Ocak- Eylül ↓	DEĞİŞİM ORANI (%)
Madencilik Ürünleri	187.551,58	181.791,39	-%3,1
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	6.713,92	24.006,62	%257,6
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	10.188,81	18.792,83	%84,4
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	19.478,97	16.463,31	-%15,5
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	17.711,08	14.721,92	-%16,9

Kaynak: TİM

2.2. Afyonkarahisar'ın 2021 Yılı İthalatı

Afyonkarahisar'ın 2021 yılı ithalatı **81 milyon 627 bin** dolardır. 2020 yılı ithalatı ise **78 milyon 815 bin dolardı**.

Afyonkarahisar'ın 2021 yılında 1 dolarlık ithalata karşılık 4,66 dolarlık ihracat yapılmışken 2020 yılında bu rakam 4,10 dolardı.

Tablo 11: Afyonkarahisar'ın 2019/2020/2021 Yılında En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Sektör (Bin \$)

SIRA	SEKTÖR	2019	2020	2021↓	DEĞ. (%) 2020-2021
1	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	9.647,82	9.155,41	22.097,23	141
2	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar, yemeklik katı yağlar, hayvansal ve bitkisel mumlar	214,45	2.759,74	13.159,79	377
3	Plastikler ve mamulleri	7.896,81	6.367,00	7.172,82	13
4	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	1.509,89	1.033,22	4.085,05	295
5	Kauçuk ve kauçuktan eşya	3.567,16	3.802,69	3.874,94	2
6	Barut ve patlayıcı maddeler, pirotekni mamulleri, kibritler, piroforik alaşımlar, ateş alıcı maddeler	2.878,54	4.172,81	3.711,10	-11
7	Emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş dokunabilir mensucat, dokunabilir maddelerden teknik eşya	2.023,05	2.382,34	3.101,27	30
8	Yağlı tohum ve meyveler, muhtelif tane, tohum ve meyveler, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	26.592,58	31.297,92	2.850,50	-91
9	Hububat	2.663,36	1,06	2.434,41	229.561
10	Organik kimyasal ürünler	1.809,63	1.248,44	2.244,77	80

Kaynak: TÜİK

Tablo 12: Afyonkarahisar'ın 2019/2020/2021 Yılında En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ülke (Bin \$)

SIRA	ÜLKE	2019	2020	2021↓	DEĞ. (%) 2020-2021
1	Çin	8.958,50	12.448,39	17.795,91	43
2	Rusya Federasyonu	6.720,82	18.952,44	12.118,37	-36
3	Almanya	4.651,11	3.511,81	8.978,07	156
4	Japonya	1.940,77	1.212,98	5.350,63	341
5	Bosna-Hersek	2.805,14	3.921,84	4.941,97	26
6	ABD	1.950,09	1.816,65	3.578,90	97
7	Kosova	2.520,68	2.897,46	3.319,82	15
8	Bulgaristan	241,72	946,98	3.167,23	234
9	Ukrayna	424,13	672,08	2.522,06	275
10	Birleşik Krallık	5.200,49	3.506,89	2.089,73	-40

Kaynak: TÜİK

2.2.1. Afyonkarahisar'ın 2022 Yılı İlk 8 Aylık İthalatı

Afyonkarahisar'ın 2022 yılı ilk 8 aylık ithalatı %16 azalarak **57 milyon 617 bin** dolar oldu. 2021 yılı ilk 8 aylık ithalatı ise **48 milyon 370 bin** dolardı.